

IL-MAĦRAS: L-GħASSIESA TAL-MELLIEħA LEJN L-AHHAR TAŻ-ŻMIEN NOFSANI

 Charles Debono,
il-Kuratur tal-Mużew Nazzjonali tal-Gwerra

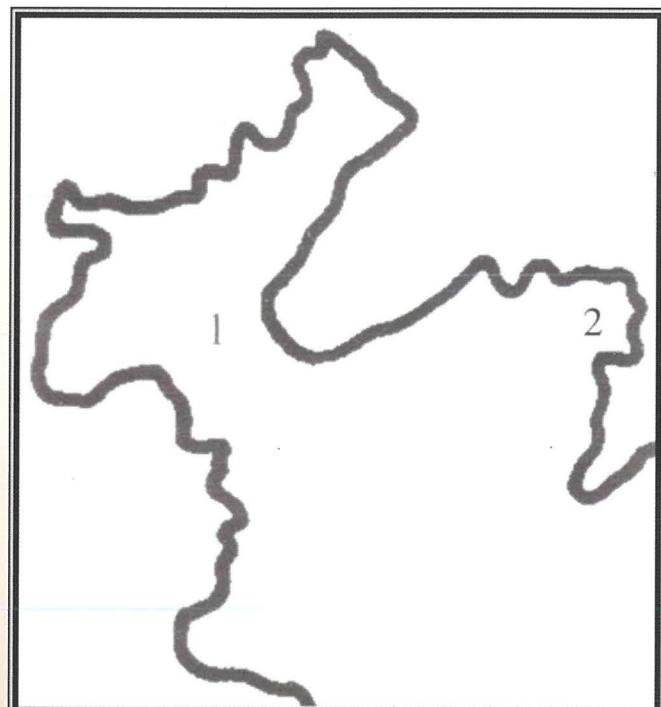
Skont il-Militia Roster tal-1417, kien hawn 24 post tal-gwardja mantenuti mill-Maħras, madwar Malta. Waħda minnhom kienet fil-Mellieħa Din kienet mgħasssa lejl u nhar. Il-membri tal-Milizzja tal-Maħras, li kienu jkunu stazzjonati fil-Mellieħa kienet jitħallsu. Dan minħabba li l-post fejn kienet stazzjonati kien post strategiku. Minn dan il-post kienet jaraw il-movimenti kollha li setgħu, kemm fil-Bajja tal-Mellieħa kif ukoll fil-fliegu bejn Malta u Ĝawdex. Skont il-lista li sab il-mibki Prof. Godfrey Wettinger, il-post tal-gwardja kien fil-post imsejja ġi Cumaha, li hu jinterpretaha bħala l-Qammieħ.

Il-membri tal-Maħras kienet jieħdu ġurament li kienet se jagħmlu minn kollob biex iż-żommu l-ghasssa. Każ partikulari seħħi fit-3 ta' Settembru 1461, meta Duardus Berberi deher quddiem il-Ġurati Nobbli tal-Università tal-Imdina f'ismu u f'isem Andrea Truntini u stqarr li se jżommu l-ġħasssa fil-gwardja tal-Mellieħa, matul il-ġurnata bid-drittijiet u obbligi li ġġorr magħha.

Possibilità ta' gwardja f'Selmun

Skont il-Militia Roster tal-1417 kien hemm gwardja waħda biss fil-Mellieħa, dik ta' Cumaha jew il-Qammieħ. Milli jidher jista' jkun li aktar tard twaqqafet gwardja oħra f'Salamuni jew kif nafuh illum, Selmun. Din il-gwardja mhix imniżzla fil-lista ta' gwardji li kien għamel l-ewwel Storiku Ġan Frangisk Abela fl-1647. Selmun kienet vulnerabbli ħafna għal xi nżul mill-Mori, minħabba li l-unika gwardja oħra 'l bogħod minn hemm kienet dik ta' Santu Paulu, probabbilment il-Wardija.

Referenza partikulari u interessanti hija dik tat-23 ta' Mejju 1473 meta Agustinu Xeberras u Sanyu Xerri ġew meħlusa mill-ġħasssa, bi gratitudni talli rnxxielhom jirreżistu l-inżul ta' grupp ta' Mori f'Selmun. Jista' jkun li f'dak iż-żmien kien hemm gwardja jew inkella kienet tnejn mit-tlett irġiel biż-żwiemel allokati bħala gwardja ta' Cumaha, li dak il-hin setgħu kienet qiegħdin jgħassu Selmun. Jidher,

Mappa li turi fejn kienet l-gwardji ta' Cumaha u Selmun.
(Sors: Kollezzjoni tal-awtur).

iżda li hemm referenza għal irġiel fuq iż-żwiemel aktar milli rġiel tal-Maħras.

Possibilità ta' torri

Kien biss għall-aħħar taż-Żmien Nofsani li nsibu dokumentazzjoni li turi li kien hemm bini ta' xi torrijiet tal-ġħasssa jew dak li kien għad fadal minnhom. Jidher li f'xi żmien wara l-1417 u l-1419-20, kien inbena torri xi mkien qrib it-Torri l-Aħmar. Milli jidher hemm indikazzjoni li kien hemm post jissejjah Burgio Torre jew aħjar dak li kien għad fadal minn torri. Abela jgħid li hemmhekk fl-1647 kien hemm il-fdalijiet ta' torri qadim.

Din hi parti ċkejkna mill-istorja tal-Mellieħa fiż-Żmien Nofsani. Il-Mellieħa kienet vulnerabbli ħafna għal xi nżul jew attakk mill-Mori. Fl-1436, l-Isqof ta' Malta Senatore de Mello jgħid li fil-Mellieħa ma kienx għad fadal nies jgħixu fir-rahal, propju minħabba l-attakki tal-Mori.